

במתעסק כיון שכבר הוא מכין למאור דהיינו לחנך
התינוקות אותה כונה מעבדת מאור אחרת שלא תחול
דומיא דמאי דאסיקנא בשמעתא קמיינא דזכאים
דבת מינה מחריב צה דלאו צת מינה לא מחריב. ע"כ
דבריו הק'. ונשנו דבריו גבי תקע בראשונה ומשך
בשני כשחים אין צידו אלא א', דהכריע בהסודרים
דאין צידו אלא א' היינו תקיעה שתקע לפני התרועה
אבל אותה תקיעה שני לא עלתה לו כלום וגרע מתוקע
לשיר, וז"ל: דהכי דאמר' מאל"כ והתוקע לשיר ילא
דוקא תוקע לשיר שהוא חול ואין כונתו צו כונה של
כלום ולפיכך אינה מעבדת מלחול מאור באותה תקיעה
אבל מי שמכין תקיעתו למאור כמתעסק שהוא מכין
נחנך התינוקות אין תקיעתו עולה למאור אחרת ודמיה
למאי דאמר' צרים צחים דמינה מחריב צה דלאו צת
מינה לא מחריב צה, עכ"ל. הרי מפורש בדברי הר"ן
דאם כיון למאור אחרת הוי בכלל מתעסק ובמתעסק
הלא מפורש במשנה דאף השומע לא ילא, והוא
סתירה לכל מה שכתבנו לכאורה.

אבל באמת נהי דבדאי פליג על ר"ה בפירוש התוקע
לשיר, והר"ן בודאי יפרש דתוקע לשיר היינו
לשור ולזמר בפרש"י והיכא דתקע לשם מאור הללוהו
בתקע שופר זהו בכלל מתעסק ולכ"כ לא ילא אף
למ"ד מאל"כ ואף השומע לא ילא, ורבינו חננאל
דמפרש בפירוש התוקע לשיר היינו הא דכתיב הללוהו
בתקע שופר יפרש דמתעסק היינו שאינו מכין כלל
לתקיעה בפרש"י. אבל אם מכין לחנך תינוקות זה
בכלל תוקע לשיר לפי ר"ת, אבל ציסוד דבריו דמכין
שלא ללא למ"ד מאל"כ השומע ילא, אין סתירה,
ואדרבה מוכרח וראי' גדולה מדברי הר"ן למה שכתבתי.
דבאמת ק"ל עוצא לפי מה דהסביר הר"ן החילוק
בין תוקע לשיר למתעסק היינו כיון למאור אחרת
משום דמינה מחריב צה ודלאו צת מינה לא מחריב
צה ומשום דכונת חול אין כונתו צה כונה של כלום
ולפיכך אינה מעבדת מלחול א"כ אף אם מכין מפורש
שלא ללא לשיטתו ג"כ לא גרע משום דאין ע"ז דין
כונה וכמו בזכאים דאם שחט חטאת מפורש שלא
לשם חטאת בודאי לא חזיק המתעבד דאין ע"ז שם
מתעבד והוי בכלל דלאו צת מינה לא מחריב צה.
והר"ן בעלמא בסוגיא זו הביא דעת ר"ש דמכין שלא
ללא לא ילא וגרסא דמסכים עם ר"ש לדינא, ותמיהני
על הגאון צעל ע"א שהקשה להיפוך על הר"ן לפי
שיטתו שם צע"א שהכריע בהחלוקים על ר"ש דלמ"ד
מאל"כ אפי' אם מכין שלא ללא ילא, וז"ל שם בתוך
שאר דבריו הק' דלא שייך לומר דכונה מאור אחרת

ולפ"ז י"ל בכונת ר"ה דהנה צפי' דבריו הגמ' תוקע
לשיר פי' ר"ה כגון הא דכתיב הללוהו בתקע
שופר היינו מכין בתקיעתו לשם מאור אחרת, וא"כ
י"ל כיון דכיוון לשם מאור אחרת הוי לגבי מאור
שופר כמכין שלא ללא וכן מצאנו ברבינו יונה בשם
רבינו שמואל דפתח דחמרא וסיים בדשיכרא כיון
דפתח אדעתא דחמרא הוי לגבי שיכרא כמכין שלא
ללא וגרע מסתם בלי כונה מאור [ואף דיש לחלק
דהתם כונתו אדעתא דחמרא סותרת לכונה שיכרא
וא"א לחול צי הכונות דאי חמרא לאו שיכרא ואי
שיכרא לאו חמרא, אבל בנידון דידן לכאורה אם ה'י
מכין לשתי המאות לשם תקיעת שופר ולשם הללוהו
בתקע שופר ה'י מקיים שתי המאות וא"כ אף אם כיון
רק לשם מאור הללוהו בתקע שופר ועל מאור תקיעת
שופר לא כיון לא גרע מכל מאור שעשה בלי כונה כיון
דאם ה'י מכין מפורש ע"ז ה'י מועיל דאין הכונות
סותרות זו את זו, אבל אינו מוכרח חילוק זה, וכן
מוכרח מהר"ן שצריך להלן דלא סבירא לי' חילוק זה
ע"י צע"א שם] וא"כ ה'י קשה לרבינו חננאל אמאי
התוקע לשיר ילא נהי דמאות אין לריכות כוונה אבל
כיון דכיוון לשם מאור הללוהו בתקע שופר ה'י לגבי
מאות שופר כמכין שלא ללא, לזה פירש דכוונת
הגמ' דהשומע ילא היינו כיון דמאל"כ א"כ גוף
התקיעה נחשבת לתקיעה של מאור ואף דהתוקע לא
ילא משום דהוא כמו כיון שלא ללא מ"מ השומע ילא,
אבל אי מ"כ בתוקע לשיר א"י מעשה מאור כלל וכמו
שצאנו א"כ גם השומע לא ילא, ומיושבים דברי
ר"ה בעזרי"ת.

ואף דמפשטות הגמ' ל"ג: דמדייק מדקתני במשנה
ובמתעסק לא ילא ש"מ התוקע לשיר ילא
דמאל"כ משמע דבתוקע לשיר ילא גם התוקע דהמשנה
איירי בתוקע, אבל אין הכרח, דבמשנה מצאנו דגם
השומע מן המתעסק לא ילא ועל זה דייק הגמ'
דבתוקע לשיר ילא השומע אבל התוקע בכל אופן לא
ילא, והא דקתני במשנה מתעסק לאשמועי' דאף השומע
לא ילא.

שבת וראיתי דיסוד זה שכתבתי דהיכא דתוקע וכיון
למאור אחרת למ"ד מאל"כ מ"מ השומע ילא
נסתח לכאורה מדברי הר"ן ר"ה ל"ג: על המשנה
דקתני המתעסק לא ילא והשומע מן המתעסק לא
ילא. וז"ל: מוכח בגמ' דאפי' למ"ד תוקע לשיר ילא
מתעסק לא ילא ועממא דמילתא וכו', דתוקע לשיר
כיון שאינו מכין לשם מאור ילא למ"ד מאל"כ אבל